

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 545/2024-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/98/2023 z 30. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd označeným uznesením najvyššieho súdu. Napadnuté uznesenie sťažovateľ navrhuje zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v spore o určenie práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu nadobudnutého vydržaním (právo prechodu k chate, pozn.) vedenom na Okresnom súde Nové Zámky. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 6C/129/2004-2422 z 29. januára 2021 žalobe vyhovel.
3. Krajský súd v Nitre však na základe podaných odvolaní viacerých žalovaných rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu rozsudkom sp. zn. 12Co/64/2021 z 27. septembra 2022 zamietol.
4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré spísal sám a pri jeho podaní nebol zastúpený advokátom.
5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že po doručení výzvy okresného súdu na odstránenie nedostatku dovolania spočívajúceho v absencii právneho zastúpenia vyvinul zvýšenú snahu smerujúcu k jeho zabezpečeniu, ale s ohľadom na vlastné finančné možnosti, ako aj pre krátkosť času (7 dní) táto snaha ostala bez výsledku. Napriek tomu je sťažovateľ presvedčený, že splnil všetky podmienky pre riadne podanie dovolania a požiadavku na podanie dovolania advokátom považuje iba za formálny nedostatok. Preto podľa jeho názoru postupom najvyššieho súdu došlo k znemožneniu realizácie jeho procesných práv a odopretiu spravodlivosti.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces spočívajúce v odmietnutí dovolania najvyšším súdom z dôvodu nedostatku právneho zastúpenia.

8. Ústavný súd poukazuje na rozsudok krajského súdu, z ktorého vyplýva, že sťažovateľ bol explicitne poučený o povinnom právnom zastúpení v dovolacom konaní. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 27. decembra 2022. Okresný súd vyzval sťažovateľa 3. apríla 2023, aby v lehote 7 dní odstránil nedostatky podaného dovolania, opätovne ho poučil o povinnom právnom zastúpení, ako aj na možnosť obrátiť sa na centrum právnej pomoci. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ výzvu okresného súdu prevzal 11. apríla 2023, avšak v stanovenej lehote nedostatky podania neodstránil.

9. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012, III. ÚS 209/2021).

10. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je (v zásade) vo výlučnej právomoci najvyššieho súdu, a zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na jeho ústavné postavenie zjavne nie je jeho úlohou.

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktorý vychádza z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (II. ÚS 285/2023).

12. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa najvyšší súd aplikoval platnú a účinnú relevantnú právnu normu (§ 429 CSP) v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou a jej aplikáciu odôvodnil zrozumiteľne a dostatočne, teda ústavne akceptovateľným spôsobom. Nesplnenie obligatórnej zákonnej podmienky – spísania dovolania advokátom, je možné odstrániť len predložením dovolania takto spísaného dodatočne v lehote na podanie dovolania. V danom prípade k tomu nedošlo.

13. Na základe uvedených východísk a skutkových okolností ústavný súd vytýkané nedostatky v postupe najvyššieho súdu nezistil. Sťažovateľ bol opakovane riadne poučený o povinnom právnom zastúpení i možnosti obrátiť sa na centrum právnej pomoci. Sťažovateľ už v momente doručenia rozsudku krajského súdu vedel o povinnom právnom zastúpení, teda lehota plynúca na podanie relevantného dovolania poskytuje dostatočný priestor pre zabezpečenie právneho zástupcu a samotné vypracovanie dovolania.

14. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu